14/11/2020

Η μελλοντολογία ως σύμπτωμα και ο πλησίον

/ Γνώμες

- **Άρθρο του Μητροπολίτου Αλεξανδρουπόλεως Ανθίμου**

Στην εποχή μας μελλοντολογούμε πολύ. Αν δεν “κολλήσαμε” σε κάποιο βυζαντινό, ρομαντικό ή μαρξιστικό παρελθόν, κοπτόμαστε διαρκώς για το μέλλον (της Εκκλησίας, της ανθρωπότητος, των παιδιών μας).

Το παρελθόν δεν είναι πια στα χέρια μας, το μέλλον είναι αβέβαιο και μόνο το παρόν μπορούμε να διαχειριστούμε. Αστραπιαία κι αυτό, επειδή μόλις το συνειδητοποιήσουμε έχει ήδη φύγει κι έχει γίνει παρελθόν. Τελικά, το “εδώ και τώρα” είναι η ευκαιρία” (Β΄Κορ.6,2) κάθε υπάρξεως. Το να βλέπει κάποιος στο τώρα όλα τα άσχημα, και να ατενίζει στο μέλλον όλα τα ωραία, αποτελεί φρικιαστική ανισορροπία. Οδηγείται στο να μισεί το πλησίον και να “αγαπά” το μακρινό.

Όμως η αξία της ζωής φανερώνεται στο παρόν και κάνει το βίο μας ήρεμο και σφαιρικό. **Ναι, υπάρχει μια ροπή στο μέλλον, όμως στην εποχή μας έγινε μανία καταδιώξεως.**

Φαντασμένες νομοθεσίες, νοερές ιδανικές πολιτείες, αφηρημένες κοινωνίες, αγγελικές εκκλησίες, ικανοποιούν την ανάγκη κάποιων για δικαίωση. Αυτοί όμως μισούν το παρόν και τους πλησίον τους. Δεν πρόκειται για ιδεολογικό φαινόμενο αλλά για παθολογικό.

Το παρόν είναι δύσκολο επειδή είναι πολύπλοκο και χρειάζεται κόπος για ν΄ αποδείξεις την πνευματικότητά σου, τις ψυχικές σου δυνατότητες, την ηθική σου, την κατανόησή σου, την αγάπη σου. Αν δεν τολμήσεις ένα τέτοιο άθλημα, τότε δειλά, μισώντας τις ανεπάρκειές σου χαζεύεις αόριστα στο μέλλον εγκαταλείποντας το παρόν.

Αυτά συμβαίνουν στις μέρες μας. Γι αυτό χάθηκε ο πλησίον. Επειδή ο πλησίον δεν είναι ο μέλλων, είναι ο παρών. Αυτός που χαζεύει στο μέλλον, δεν βρίσκει νόημα στο να φροντίσει κάποιον πού πεινάει ή που πονάει. Επειδή αυτός, "τάχα αγωνίζεται" για να εξαλειφθεί η πείνα και ο πόνος …στο μέλλον.

Κι όμως τα σημαντικότερα πράγματα στη ζωή δεν τα παρέχουν ούτε οι κοινωνικοί μηχανισμοί, ούτε το οποιοδήποτε κράτος. Τα παρέχει ο πλησίον. Ποιό κοινωνικό σύστημα όσο οργανωμένο και να΄ναι, ποιό κράτος όσο στρατό κι αν έχει, μπορεί να συμπαρασταθεί σ' ένα γονιό που κηδεύει το παιδί του; Αυτό μπορεί να το κάνει μόνο ο πλησίον.

Ο πλησίον είναι η πραγματική κοινωνία. Χωρίς πλησίον δεν υπάρχει κοινωνία, μόνο μάζα, όχλος, συρφετός. **Ο πλησίον μας βοηθάει να ανοιχτούμε σ' ένα βίο ουσιώδη, χυμώδη, άξιο να βιωθεί**. Επειδή ο πλησίον δεν είναι απλώς ο άλλος. Είχε δίκιο ο Σάρτρ που έλεγε ότι ο άλλος είναι η κόλαση. Επειδή ο πλησίον, που είναι ο παράδεισος, εξαφανίστηκε. Η εσωτερική μοναξιά πληθαίνει επειδή ο πλησίον έγινε άλλος κι έτσι όλοι μας καταντήσαμε άλλοι, δηλ. άλλοι απ΄ ό,τι πραγματικά είμαστε, ξένοι προς την ουσία μας, που είναι η πνευματική επικοινωνία με τον πλησίον.

Δεν μ΄ ενδιαφέρει η ανθρωπότητα που προχωρεί αφήνοντας πίσω της νεκρούς, τραυματίες, τρελούς, αρρώστους, μοναξιασμένους και ποδοπατημένους. Μ΄ ενδιαφέρει η Εκκλησία, όχι για να την σώσω, αλλά για να προλάβω μέσα της να σωθώ. Ας αφήσουμε λοιπόν, την καταφυγή στις ωραιοποιημένες αυτοκρατορίες του παρελθόντος, ας αφήσουμε και τις ονειροπαρμένες μελλοντολογίες κι ας εργαστούμε για την βελτίωση των συνθηκών της ζωής μας. Όχι καταστρέφοντας

την ίδια τη ζωή, αλλά τροποποιώντας τους θεσμούς της. Όταν ακυρώνουμε τον πλησίον, ακυρώνουμε και κάθε μακρινό, κάθε μελλοντικό. Η ηθική, η αγάπη, η πνευματικότητα και η ανθρωπιά δεν αναστέλλονται. Αν δεν ασκηθούν εδώ και τώρα, δεν πρόκειται να ασκηθούν ποτέ. "Όσο είναι ημέρα" (Ιω.9,4)…

Ο Μεγ. Βασίλειος έλεγε ότι το παρελθόν αντιμετωπίζεται με πίστη (πιστεύω ότι συνέβησαν κάποια γεγονότα), το μέλλον αντιμετωπίζεται με ελπίδα (ελπίζω ότι θα ταξιδεύσω αύριο), και στο παρόν χρειάζεται αγάπη (πριν χάσω την ευκαιρία και αστραπιαία το κάθε παρόν μου γίνει παρελθόν). Πίστη, ελπίδα, αγάπη. Το ουσιαστικότερο όμως είναι η αγάπη (Α΄Κορ.13,13).

Λυπάμαι που και στον εκκλησιαστικό μας χώρο, μέσα στη διαστρέβλωση των "προφητειών" και στην "ερμηνεία καιρών και χρόνων" (Πραξ.1,7), επικρατεί δειλία για το παρόν, μίσος για το σήμερα και χαιρέκακη ελπίδα καταστροφών και αρμαγεδώνων. Κι όσο αυτές οι προβλέψεις δεν έρχονται, επικρατεί απανθρωπιά και σκύλευση εκείνων που τολμούν να αμφισβητούν τις καζαμιακές αυτές προβλέψεις.

Όμως, το μέλλον κληρονομεί το παρόν. Αν το παρόν είναι απάνθρωπο, απανθρωπιά θα κληρονομήσει και το μέλλον.

Βλέπουμε κάποια πράγματα που έρχονται στο άμεσο μέλλον μας. Χρειάζεται να ανασκουμπωθούμε για να τα διορθώσουμε ή να τα τροποποιήσουμε προς το καλύτερο. Όχι να ελπίζουμε στην καταστροφή και να χαιρόμαστε με τον αφανισμό, επειδή είμαστε ανίκανοι ή τεμπέληδες και δεν θέλουμε να κουνήσουμε ούτε το δακτυλάκι μας για τίποτε. Να γίνουμε πρωταγωνιστές κι όχι θεατές. Εξάλλου η θεολογία μας είναι αγωνιστική, αθλητική, φέρνει τρόπαια και νίκες ύστερα από μάχες. Όχι "μάνα εξ ουρανού". Όποιος φοβάται τον αγώνα με τα ρίσκα του, δεν εμπιστεύεται τον Χριστό, οπότε ας μείνει στις κερκίδες "ανίδεος και χορτάτος".

«Θαλῆν ἀστρονομοῦντα καὶ ἄνω βλέποντα, πεσόντα εἰς φρέαρ, Θράττα τις ἐμμελὴς καὶ χαρίεσσα θεραπαινὶς ἀποσκῶψαι λέγεται, ὡς τὰ μὲν ἐν οὐρανῷ προθυμοῖτο εἰδέναι, τὰ δ’ ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ παρὰ πόδας λανθάνοι αὐτόν».